

מילון מונחים - מילון מונחים מקיף זה מכיל את כל (או, לפחות, רובם המכריע) המונחים הקשורים בהוראות ביצוע, עוצמה, מקצב וכדומה.

A

a, à - (צרפתית) "ל-", "ב-", "בשביל-", "בסגנון של-"

aber "אבר" - (גרמנית) "אבל"

a cappella "א'קאפלה" - במקרה של מוזיקה קולית, ללא ליווי של כלי נגינה

accelerando "אצלרנדו" - האצה הדרגתית של הקצב.

accentato - "אצ'נטאטו" - בהדגשה

accompagnato - "אקומפניאטו" - מלווה

adagietto - "אדאג'טו" - באיטיות, בין אדאג'ו ללנטו.

adagio - "אדאג'ו" - איטי

adagissimo - "אדאג'יסימו" - איטי מאוד

addolorato - "אדולוראטו" ביגון, מתוך עצבות, בשל צער.

affettuoso - "אפטואוזו" - בעדינות, בחיבה, באהבה

ad irato - בזעף, שוצף וקוצף

ad libitum - "אד ליביטום" על פי רצון, כרצונך. זוהי הוראה המתייחסת למבצע בין אם מנצח או סולן, כי הבחירה ניתנת בידי. (א)

לסטות מהטמפו שנקבע. (ב) לנגן או לשמוט את הקטע בין אם קול או כלי נגינה. (ג) לנגן או לשמוט פרק שלם ביצירה. (ד) לנגן קדנצה במקום שסומן על פי רצון המבצע.

affrettando - "אפרטאנדו" - בחיפזון, במהירות גדלה והולכת

agile - "אג'ילה" - בזריזות

agitato - "אג'יטאטו" - מוסער, משולהב, בהתרגשות

al, alla - "אל ה-", "בעניין ה-" (**al** לפני פעלים מגוף זכר, **alla** לפני נקבה)

alcuna - "אלקונה" - במקצת.

al fine - "אל פינה" - עד לסיום ו/או עד הסוף. בעיקר נקשר מונח זה לביטוי: דה קאפו, מההתחלה ועד הסוף.

alla breve - "אלה ברווה" - שני חצאי טון בתיבה המהירים יותר מארבעה רבעי טון 2/2.

alla marcia - "אלה מרצ'ה" - בסגנון מרש, שיר לכת

allargando - "אלארגאנדו" - מתרחב, נהיה איטי יותר

allegretto - "אלגרטו" - מהיר אך לא ביותר

allegro - "אלגרו" - במהירות, שמח, עליז.

als - "אלס" - (גרמנית) "מ-"

altissimo "אלטיסימו" - גבוה מאוד

amabile - "אמאבילה" - חביב, נעים

amoroso - "אמורוזו" - מבטא אהבה

andante - "אנדנטה" - בקצב הליכה

andantino - "אנדנטינו" - מעט מהיר יותר מ- אנדנטה

anima - "אנימה" - בחדוות התעוררות.

animato - "אנימאטו" - לעודד, מעודד, בדרך כלל עם שהטמפו מואץ.

animoso - "אנימוזו" - באומץ לב, בתעוזה.

antiphon – "אנטיפון" - מוזיקה ליטורגית לשתי מקהלות או לסולן מול מקהלה

apaisé – (צרפתית) "אפאזה" - רגוע

a piacere – "א פייאצ'רה" - כרצונך; מצביע על כך שהנגן לא חייב לציית להוראות באדיקות. הוראה זו ניתנת בעיקרה לסולנים המנגנים על כלי מתר, כלי נשיפה שונים וקולות האדם. בנגינה על פסנתר, הן סולו והן חלק מקונצ'רטו ואף בפרטיטורה ליצירה תזמורתית נכתבת ההוראה: אד ליביטום

appassionato - "אפאסיונאטו" - בתשוקה, בהתלהטות הרגש.

appoggiatura – "אפוג'אטורה" - סמיק; תו קישוט הנשען על התו שאחריו ותופס מעט מהמשקל הקצבי שלו

a prima vista – "פרימה ויסטה" - "קריאה ראשונה", קריאה מהדף, נגינה בקריאה מהירה

arietta – "ארייטה" - אריה קצרה

arioso - "אריוזו" - שירתי

arpeggio - "ארפג'ו" - (מילולית: כמו נבל). אקורד שצליליו אינם מנוגנים בו-זמנית אלא בזה אחר זה (מהנמוך לגבוה). אפרג'ים הם גם תבניות ליווי.

arco – "ארקו" - מנוגן בקשת, ההיפך מפיציקטו; נוגע לכלי קשת

assai – "אסאיי" - "מאוד"

assez – אָסֶז (צרפתית) מספיק, די והותר; לעתים בעל משמעות זהה ל-**assai**

a tempo "א'טמפו" – "בקצב"; מצביע על כך שהנגן צריך לחזור אל הקצב המקורי של היצירה (לדוגמה, לאחר אצ'לרנדו או ריטרדנדו); נמצא גם בשילוב עם מונחים כגון **a tempo giusto** (א' טמפו ג'וסטו - בזמן המדויק) או **a tempo di menuetto** (א' טמפו די מנואטו - בקצב המינואט)

attacca – "אטאקה" - (מילולית: התקפה) הוראה בסוף פרק למעבר מייד אל הפרק הבא ללא הפסקה או עצירה

aufтакт - "אאופטאקט" - (גרמנית) קְדָמָה, יחידה מטרתית על הפעמה הקלה, הלא-מודגשת, בסוף תיבה, הנמשכת אל הפעמה הכבדה של התיבה הבאה.

Ausdruck – "אאוסדרוק" - (גרמנית) הבעה

ausdrucksvoll – "אאוסדרוקספול" - (גרמנית) בהבעה

avec – "אָוֶק" - (צרפתית) "עם"

B

barbaro - ברברי

basso continuo – באסו קונטינואו - בס המנוגן ברציפות לאורך יצירה כדי ליצור מבנה מוזיקלי; שימש בעיקר בתקופת הבארוק

beat – 1. "ביט" - פעמה, הקצב המבוטא, 2. תו יחיד המבטא את הקצב

bellicoso – "בליקוזו" - "לוחמני", אגרסיבי

ben – "בן" - "כראוי" (כמו ב-**ben marcato**, מסומן כראוי)

bewegt – "בֵּוֶגֶט" - (גרמנית) מונע, מומהר

bis – "ביס" - שוב, קריאה להדרן

bisbigliando – "ביזביליאנדו" - "לוחש"; אפקט משולש מיוחד בנבל בו חוזרים במהירות על אותו תו בשקט

bocca chiusa – "בוקה קיזזה" - בפה סגור

brillante – "בריליאנטה" - בהברקה, עם ניצוץ

brio – "בריו" - בהתלהבות; בדרך כלל **con brio** (ראו למטה)

brioso "בריוזו" - **con brio** - בעוצמה, בלהט

broken chord – אקורד שבור, ראו **arpeggio**

bruscamente - "ברוסקאמנטה" - בגסות

C

calando "קאלאנדו" - מנמיך; מואט ומוחלש בו בזמן, שילוב בין דימינאנדו לריטרדנדו

cambiare "קאמביארה" - לשנות; כל שינוי שהוא, כגון בכלי נגינה

cantabile "קנטאבילה" - שירתי

capo – "קאפו" - (מילולית: ראש) התחלה

capriccioso - "קפריצ'וזו" – קפריזי, גחמני

cédez – "סֵדֶז" - (צרפתית) - להמעט

cesura "סֵזוּרָה" - או **caesura** - (מקור לטיני) - הפסקה לנשימה

chiuso – "קיזוזו" - "סגור", קורא לנגן קרן יער לסגור את פתחה

coda – "קודה" - (מילולית: זנב) קטע הסוגר את החלק

codetta – קודה קצרה (ר' אחרון)

col, colla "קול" – ""עם ה-**col** לפני פועל בגוף זכר, **colla** (לפני נקבה); (ראו הבא לדוגמה)

col legno – "קול לניו" "עם העץ"; נגינה על מיתרי כלי קשת, כגון כינור, בצד ההפוך, העשוי מעץ, של הקשת; ראו גם **battuta**

col legno

coloratura "קולורטורה" – "צביעה"; משמעו שינוי והארה של מנגן, בעיקר סופרן המסוגל להעניק מורכבות לקולו

colossale - "קולוסאלה" - בעוצמתיות

col pugno – "קול פוניו" - "עם האגרוף"; לחבוט בפסנתר באגרוף

come prima – "קומֶה פרימה" - "כמו (הפעם)ראשונה", בקצב הראשון של הקטע (ראו הבא להרחבה)

come sopra – "קומה סופֶרה" - (מילולית: כלעיל), חזרה לקצב שלפני הנוכחי בקטע, הקודם

comodo – "קומודו" - נוח, בקצב מתון

con - "קון" - "ב-"

con allegrezza – "קון אלגראצה" - בעליזות, בהיות

con amor – "קון אמור" - באהבה, בעדינות

con affetta - "קון אפֶטה" - ברגש

con brio – "קון בריו" - בהתלהבות, בלהט

con effetto - "קון אפטו" - באפקטיביות

con fuoco – "קון פואוקו" - משולהב

con moto - "קון מוטו" - בתנועה

con slancio – "קון סלנצ'ו" - בהתלהבות

con sordino – "קון סורדינו" - עם עמעם

coperti – (מילולית: מכוסה) מורה לנגן התוף לכסות את הכלי כדי לעמעם את צלילו

D

da capo - "דה קאפו" - מההתחלה

D.C. al coda או **dal capo al coda** – "דה קאפו אל קודה" - מההתחלה (ראו לעיל) אל הקודה; מהנקודה בה כתוב מונח זה הנגן

חוזר אל תחילת היצירה, ובסימן הקודה הוא פונה אל חלק נפרד שמסיים את היצירה

D.C. al fine – "דה קאפו אל פינה" - מההתחלה אל סימן הסוף; הנגן חוזר מהנקודה בה מסומן המונח אל ההתחלה עד הנקודה

בה מסומן **fine** (סוף), ושם מסיים לנגן

deciso - "דציזו" - בהחלטיות

decrescendo – "דקרשנדו" - ראו **diminuendo**

delicatamente - "דליקטמנטה" - בעדינות

diminuendo, dim. "דימינואנדו" - או **decrescendo** – מתמעט; העוצמה מונמכת בהדרגתיות; ההיפך **crescendo**

devoto - "דבוטו" - בדבקות

dissonante – צורם, דיסוננטי

divisi או **div**. - "דיביזי" - (מילולית: "מחולק") הוראה למספר נגנים, בעיקר בכלי קשת, המנגנים בדיוק אותם תווים, לפצל את

הקטע המסומן ביניהם. המונח המסיים **divisi** הוא **unisono** (ראו למטה)

dolce - "דולצ'ה" - במתיקות

dolcissimo - "דולציסימו" – במתיקות רבה

dolente – "דולנטה" - בתוגה

doloroso – "דולורוזו" - ביגון, בכאב

D.S. al coda או **dal segno al coda** "דאל סניו אל קודה" - "מהסימן אל הקודה": פירושו של דבר לחזור אל מקום ביצירה

המסומן ב"סימן" (S) אותו חוצה קו עם שתי נקודות משני הצדדים) ולהמשיך עד למעבר ישירות אל הקודה, קטע סיום נפרד (ר'

(**coda**)

D.S. al fine או **dal segno al fine** "דאל סניו אל פינה" - "מהסימן אל הסוף": פירושו של דבר לחזור אל מקום ביצירה המסומן

ב"סימן" (ראו מונח קודם) עד הסיום במקום המסומן ב-**fine**

dur - "דור" - (גרמנית) מז'ור. משמש בסולמות, לדוגמה, **A-dur** פירושו לה מז'ור

E

Empfindung – "אמפפינדונג" - (גרמנית) מרגיש

encore – "אנקור" - (צרפתית) "פעם נוספת"; פירושו לחזור על הקטע מתחילתו ועד סופו, קריאה ל"הדרן" (ראה "ביס")

enfatico – "אנפטיקו" - מודגש, מוטעם

eroico – בהרואיקה, בנשגבות

espirando - "אספירנדו" – משתנק, דועך

espressivo - "אספרסיבו" - בהבעה, ברגש רב

estinto – "אסטינטו" - (מילולית: כבוי) חסר חיים, חרישי ככל האפשר

F

facile - "פאצ'ילה" - בקלות

feroce – "פֶרוֹצ'ה" - אכזרי, פראי

fieramente - "פייראמֶנטה" - בגאווה

fine – "פינֶה" - "הסוף"; מופיע תכופות במונחים כגון **al fine** (עד הסוף)

flebile - "פֶלביִלה" - באבל

focoso - "פוקוזו" - בתשוקה

fortepiano - 1 - "פורטה-פיאנו" - חזק, ומיד לאחריו חלש; 2. פיאנופורטה מוקדם.

forzando או **fz** "פורצאנדו" - ראו **sforzando**

fresco - "פרסקו" - ברעננות

fuoco – "פואוקו" - "אש"; **con fuoco** פירושו "עם אש"

furioso - "פוריוזו" - בפראות

G

gaudioso - "גאודיאוזו" - בשמחה, בהנאה

gentile - "ג'נטיילה" - בעדינות

geschwind – "גשווינד" - (גרמנית) במהירות

getragen – "גטראגן" - (גרמנית) בהשהייה

giocoso - "ג'וקוזו" - בעליזות

giusto – "ג'וסטו" - בנוקשות, בדיוק

glissando - "גליסנדו" גלישה מתמשכת מגובה אחד לשני (גליסנדו "אמיתי"), או סקלה אקראית מתו אחד למשנהו (גליסנדו

"אפקטיבי"); להרחבה ר' גליסנדו

grandioso - "גרנדיוזו" - ברחבות, בהדר

grazioso - "גרציוזו" - חינני

gustoso – "גוסטוזו" - ברוב הבעה, בהתלהבות או בהנא

H

Hauptstimme - "האופטשטימה" - (גרמנית) "חלק ראשי", פירושו הדגשת הקו הקונטרפונקטי; ההיפך מ-**Nebenstimme**

I

immer "אימֶר" – (גרמנית) תמיד

imperioso - "אימפריוזו" - בשליטה

impetuoso - "אימפטואוזו" - בפזיזות

improvisando - "אימפרוביזאנדו" - אלתורי

in altissimo – "אין אלטיסימו" - נגינה באוקטבה גבוהה יותר

incalzando – "אינקלצאנדו" - הגברת עוצמת הצליל ומהירותו בעת ובעונה אחת, שילוב של **crescendo** ו-**fortissimo**; ההיפך מ-**calando**

in modo di – "אין מודו די" - בסגנון של-

infuriante - "אינפּוּריאַנטו" - בזעם

intimo - "אינטימו" - אינטימי

irato - "איראטו" - בכעס

K

kräftig "קראפטיג" - (גרמנית) בחוזק

L

lacrimoso - "לקרימוזו" - (משמעות ישירה: בדמע) בעצבות

lamentando - "למנטאנדו" מתלונן

lamentoso - "למנטוזו" באבל

langsam – "לֶאָנְזָם" - (גרמנית) באיטיות

larghetto – "לארגטו" באיטיות מסוימת; לא ארוך וממושך כמו **largo**

largo – "לארגו" - איטי ורחב

lebhaft – "לֶבְהאַפֶּט" - (גרמנית) נמרץ, חי

leggiero – "לג'רו" - בקלילות, בעדינות

lent – "לנט" - (צרפתית) באיטיות

lento - "לנטו" - באיטיות

libero – "ליִבֶּרו" חופשי, בחופשיות

loco – "לוקו" - נגינה בגובה הכתוב, בדרך כלל נכתב לשם ביטול העלאה או הורדה באוקטבה

lugubre – "לוגוֹבֶּרֶה" - מדוכא, מדוכדך

luminoso – "לומינוזו" - זוהר, מואר

lusingando – "לוזינגֶּנדו" - מפתה, משדל

M

ma – "מא" - "אבל"

ma non troppo – "מא נון טרופו" - "אך לא יותר מדי"

maestoso – "מאַסְטוּזו" - "במלכותיות, בהוד

magico - "מאג'יקו" - בקסם

magnifico - "מגניפיקו" - מרהיב

malinconico – "מלינקוניקו" - מלנכולי, בעצבות עמוקה

(mano destra (M.D, m.d) – "מאנו דֶּסְטֶרֶה" - [מנוגן ב]יד ימנית

mano sinistra (M.S, m.s) "מאנו סיניסטרה" – [מנוגן ב]יד שמאלית

marcatissimo - "מַרְקָטִיסִימו" – בטעם ובהדגשה רבה

marcato – "מרקאטו" לנגן כל תו בהדגשה ובטעם

marcia – "מרצה" מרש, שיר לכת; **alla marcia** פירושו "במקצב המרש"

martellato - "מרטלאטו" - מגובש

marzial - "מרציאל" - צבאי

mässig – "מסיג" - (גרמנית) במתינות

MD - ראו **mano destra**

melancolico - מלנכולי

measure "מיז'ר" – תיבה היא יחידת הזמן ביצירה מוזיקלית המכילה את המשקל הקבוע מראש; לדוגמה, בתיבה של 4/4

meno – פחות; ראו לדוגמה **meno mosso**

mesto – "מסטו" -אבל, עצוב

meter – "מטר" תבנית הקצב של יצירה מוזיקלית עם פעמות חזקות וחלשות

mezza voce – "מֵצָה וּוְצָה" - (משמעות ישירה: חצי קול) עם עוצמה מתונה או משנית

mezzo – "מצו" - "חצי"; משמש בהרכבים כמו **mezza forte** שמשמעו "חצי העוצמה"

mezzo-soprano - זמרת בעלת מנעד של בדרך כלל מלה קטן עד פה אחד-עשר. לְמצו-סופרנות יש בדרך כלל טון ווקאלי אפל

יותר מסופרנות, ומנעדן הווקאלי הוא בדרך כלל בין זה של סופרן לזה של אלטו

mobile – "מובילה" גמיש, ניתן לשינוי

moderato – "מודראטו" - מתון (כהוראת קצב); תכופות בא עם צירופים כגון **allegro moderato**

modesto - "מודסטו" - צנוע

moll – "מול" - (גרמנית) מינור; משמש בצירופים כגון **A-moll** שפירושו "לה מינור"

molto – "מולטו" - "מאוד", "ביותר"; בא בצירופים כגון **molto ritardando** שפירושו "האטה גדולה"

morendo – "מורנדו" - דעיכת עוצמת הצליל

mosso – "מוסו" - תנועה; משמש אחרי "**più**" או "**meno**" (ראו ברשימה) ל"מהר יותר" ו"לאט יותר" בהתאמה

MS - ראו **mano sinistra**

moto – "מוטו" - תנועה; תכופות נצפה בצירוף **con moto** שפירושו "עם תנועה" או "במהירות"

munter – "מונטר" - (גרמנית) באופן חי, משולהב

N

narrante "נאראנטה" – באורח סיפורי

naturale, nat. "נְטוראלה" – חזרה לאופן הנגינה המקורי; ההוראה החשובה הזו, אשר דומה באופנה ל-**a tempo** (חזרה למקצב

המקורי של היצירה), דרושה להפסקת אפקטים מיוחדים כגון **col legno, sul tasto, sul ponticello** או נגינה הרמונית

Nebenstimme – "נֶבְנְשְטִימֵה" (גרמנית) "חלק תחתון"; חלק משני קונטרפונקטי, המתרחש תמיד בו זמנית עם, ובסיוע, ה-

Hauptstimme

nicht zu schnell – "נישט צו שנל" - (גרמנית) לא מהר מדי

nobile – "נובילה" באופן אצילי

notes inégales – "נוטה אינאג'לה" - (צרפתית) (מילולית: תווים לא שווים) הוראה האופיינית לתקופת הברוק, המורה על נגינה בשינויי קצב מסוימים של תווים בזה אחר זה

O

omaggio – "אומג'ו" - כבוד, הוקרה

ossia – "אוס'יה" - מציין דרך אלטרנטיבית לביצוע מעבר, אשר נכתב תכופות בהערת שוליים, תווים מוקטנים נוספים או חמשה נוספת

ostinato – "אוסטינאטו", "עקשני" - תבנית מוזיקלית קצרה אשר חוזרת על עצמה לכל אורך יצירה מוזיקלית מסוימת או חלק ממנה

P

passionato – "פאסיונאטו" בתשוקה

pesante – "פיזאנטה" - כבד ומהרהר

peu à peu – "פא א' פא" (צרפתית) מעט מעט

pianissimo (pp) - "פיאניסימו" – מורה לנגן חרש-חרש, עוד יותר מ-**piano**. ההוראה הזו יכולה להתרחב; ככל שיותר **p** כתובים, מתבקשת נגינה חרישית יותר, מכאן **pianissimo (ppp)** (יהיה חרישי יותר מ-**pp**).

הערה: כל הוראות הדינמיקה המבוצעות ביצירה מוזיקלית יחסיות תמיד לשאר ההוראות. לדוגמה, **pp**. צריך להיות חרישית מאוד, אך פחות מ-**ppp**.. כך צריך להיות מנוגן חזק מאוד, אך פחות מ-**fff** אם מסומן. לא נפוץ לסמן יותר משלושה **p** או **f**

piacevole – "פיאצ'וול'ה" - נעים וחביב

piangevole – "פיאנג'וול'ה" - אבל, בסגנון קינה

più – "פיו" - "עוד"; לדוגמה ר' **mosso**

- "**pochettino (poch)** - "פוק'טינו" - קטן מאוד

poco – "פוקו" - "מעט יותר"; דוגמה נמצאת במונח **poco più allegro** (מעט יותר מהר)

poco a poco – מעט מעט, בהדרגה

poi – "פוי" - "אז"; מורה על הוראה משנית ברצף; דוגמה: **diminuendo poi subito fortissimo** ("נחלש בהדרגה ואז לפתע חזק מאוד")

1. **portamento** - "פורט'מנטו" - בדרך כלל, גלישה הדרגתית מתו אח למשנהו (בעיקר בשירה; בכלי נגינה מכונה תכופות יותר גליסנדו); 2. במוזיקת פסנתר, חיתוך בין לגטו וסטקטו, ר' **portato**

posato – "פוזאטו" - מיושב

precipitato – "פ'רצי'פיטאטו" - מזורז, מואץ

prestissimo – "פרסטיסימו" - "מהר ביותר", במהירות ככל האפשר

presto – "פרסטו" - במהירות רבה

prima volta – "פרימה וולטה" - "הפעם הראשונה"; לדוגמה, **prima volta senza accompagnamento** ("הפעם הראשונה ללא ליווי")

prima או **primo** – ראשון

Q

R

rallentando (rall) – "ראלנטנדו" - להאט בהדרגה

rapido – "ראפידו" - מהר, נמרץ

rasch – "ראַש" - (גרמנית) מהר

reduction - רדוקציה - צמצום כל תפקידי הכלים בפרטיטורה תזמורתית לביצוע בפסנתר לצורך חזרות עם סולנים על ידי קורפטיטור

religioso – "רליגיוזו" - באופן דתי

repente - "רפנטה" - לפתע

restez – "רֶסְטֶז" (צרפתית) להישאר על התו או על המיתר

rinforzando (rf) – "רינפורצנדו" - מנוגן בכוח פתאומי; כמו קרשנדו פתאומי, רק בתו אחד

Ripieno * - "ריפיינו" - נגינה יחד בכל הכלים (ראה **Tuti**)

risoluto – "ריזולוטו" - בהחלטיות; מנוגן בהדגשה

ritenuto (riten) או **rit.** - "ריטנטו" - מרוסן, איטי; (איטיותו מודגשת יותר משל **ritardando**), ומתייחס לתו אחד לעתים, בניגוד לריטרנדו

roulade – (צרפתית) משפט ווקאלי (קולי) סלסול, תרוצת צלילים מהירה

S

sanft – "זאנפט" - (גרמנית) בעדינות

scherzando – "סקרצנדו" - דרך משחק, בבדיחות דעת

scherzo – סקרצו (מילולית: "בדיחה"; ברבים: **scherzi**); צורה מוזיקלית, במקור ובדרך כלל מאופיין במקצב משולש מהיר, ולעתים תכופות החליף את המינואט בתקופה הקלאסית המאוחרת והתקופה הרומנטית, בסימפוניות, סונאטה, רביעיות כלי מיתר וכדומה; במאה ה-19 סקרצי מסוימים היו קטעים עצמאיים לפסנתר וכדומה

schnell – "שְנֶל" - (גרמנית) מהר

schneller – "שנלר" - (גרמנית) מהיר יותר

scordatura – "סקורדאטורה" - כוונן אלטרנטיבי המשמש למיתרי כלי הקשת

secco – "סקו" - יבש

sehr – "זְהַר" - (גרמנית) מאוד

sempre – "סֶמְפֶּרֶה" - תמיד

senza – "סנוצה" - "מלבד", "בלעדֵי"

senza sordino – "סנצה סורדינו" - בלי עמעם

serioso – "סריוזו" - ברצינות

sforzando (sfz) – "ספורצאנדו" - מתייחס לתו אחד; ביטוי חזק מאוד ופתאומי, נגינת תו אחד המסומן בהלמה חזקה ככל האפשר

silencio – "סילנציו" - שקט

simile – "סימילה" - "זעה"; מיישם את ההנחייה של הקטע הקודם במעבר הנוכחי

smorzando (smorz) – "סמורצאנדו" - (משמעות ישירה: דועך) לחנוק את התווים

soave – "סואבה" - חלקות

solo – (ברבים: **solì**) - "סולו" - "לבד"; מנוגן על ידי כלי יחיד. ההוראה **solì** דורשת יותר מנגן אחד; בביג בנד בג'אז הוא מתייחס

לקטע שלם המנוגן בהרמוניה

sostenuto – "סוסטוטו" - מושהה

sotto voce – "סוטו ווצ'ה" - (מילולית: "קול תחתון") טונים רכים; משמש ככיוון להוראה לזמרת או לנגן/ת כלי הנגינה להמשיך

באופן נגינה משני או מהוסה

spiccato – "ספיקאטו" - (מילולית: "מבחן") "מובדל"; דרך בניגון כלי קשת (כדוגמת הכינור) על ידי קפצוץ הקשת על המיתרים;

מעניק אפקט סטקטו מאפיין, הפרדת כל תו משכניו

spiritoso – "ספיריטואוזו" - ברוחניות

stanza – "סטאנצה" - בית בשיר

strepitoso – "סטֶרְפִּיטוּזוּ" רעשני

stretto – "סטרטו" - (מילולית: "צמוד", "צר") מהיר יותר; בנוסף, מעבר בפוגה בו מרקם הקונטרפונקט הוא דחוס וצפוף יותר, בעל

כניסות פתאומיות ופעמיות של הנושא בקולות שונים; בהרחבה, הוא דומה בקירוב למעברים חקייניים ביצירות אחרות

stringendo – "סטרינג'נדו" - (משמעות ישירה: "נהיה **stretto**") בעל האצה קדימה או החשה שח הקצב

subito – "סוביטו" - "לפתע", פתאומי

sul ponticello – "סול פונטיצ'לו" - בנגינת מיתרים, הוראה לנגן בקשת, או לפעמים לנגן בפּיציִקטו קרוב מאוד לגשר, ובכך

מפיקים צליל זכוכיתי מאפיין, המדגיש את ההרמוניות הגבוהות בהרחבת הפונדמנטל (התו הבסיסי ביותר בהרמוניה); ההיפך מ-

sul tasto

sul tasto – "סול טאסטו" - בנגינה בכלי קשת, הוראה לנגן בקשת או לעתים בפּיציִקטו מעל צוואר הכלי; ההיפך מ-**sul**

ponticello

I

teneramente – "טנראמנטה" - בעדינות

tremendo – "טרמנדו" - ברטט, בפחד

tre corde (tc); - "טרה קורדה" - (מילולית: "שלושה מיתרים") הוראה לשחרר את הפדל הרך (בפסנתר). ר' **una corda**

troppo – "טרופו" - "יותר מדי"; תכופות נראה כ-**non troppo**, שפירושו "במתנות", או בשילוב עם מונחים אחרים, "לא יותר

מדי", כדוגמה ב-**allegro [ma] non troppo** (מהר אך לא יותר מדי)

triolet - "טריפלט" - (טריולה/שלישונית) פיצול של התו לשלושה תווים אחרים. כלומר, רבע יהפוך ל-3 שמיניות טריולה, חצי

יהפוך לשלושה רבעי טריולה וכן הלאה. לטריולה יש נטייה להשמע כיציאה מהקצב אך הדבר אינו כך.

tutti – "טוטי" - (מילולית: "כל") "הכל ביחד", משמש בדרך כלל ביצירה קולית או תזמורתית כשהתזמורת או כל הקולות נכנסים

באותו הזמן; נצפה גם במוזיקת הבארוק כששני כלים שותפים לנגינת אותה מוזיקה אחרי שכלי אחד נפרד לנגינה עצמאית; שניהם

חוזרים לנגן יחד בנקודה המסומנת ב-**tutti**. ר' **ripieno**

U

un, uno, או **una** "און" או "אונה" – "אחד"; ר' דוגמאות במונחים הבאים

una corda – "אונה קורדה" (מילולית: "מיתר אחד") הוראה בפסנתר למוזיקאי ללחוץ על הפדל הרך, לשנות, ולהנמיך את עוצמת הצליל. בפסנתרים מסוימים, השלכותיו הישירות הן בהלמה במיתר אחד יותר מבשניים או בשלושה. (בנוגע לרוב התווים במוזיקה המודרנית, תוצאותיו הן למעשה הלמה בשני מיתרים יותר מבשלושה). הקונטרפונטל שלו, **tre corde** ("שלושה מיתרים"; ע"ע), הוא ההיפך: צריך לשחרר את הפדל הרך

un poco – "און פוקו" "קצת"

unisono או **unis** – "אוניסונו" - (צרפתית) "יחדיו"; מספר נגנים בקבוצה מנגנים בדיוק אותם התווים בתפקיד הכתוב להם, בניגוד לפיצול התווים הסימולטניים בין הנגנים. תכופות מסומן כדי לחזור מ-**devisi** (ע"ע)

V

vibrato – "ויברטו" - הרטטה קלה החוזרת על עצמה במהירות, פחות או יותר בגובה (**pitch**) התו, מיועד להעשיר את גון הצליל ואת מבעו. תכופות טועים בינו לבין **tremolo** (ע"ע), המתייחס או לוריאציות דומות ב"עוצמת" התו, או בחזרה נמרצת של תו אחד

vittorioso – "ויטוריוזו" - בניצחון

vivace – "ויוואצ'ה" - מלא חיים, בקצב מהיר

vivacissimo – "ויוואצ'יסימו" - תוסס, משולהב ומלא חיים

volante – "וולאנטה" - מעופף

volti subito (V.S) – "וולטי סוביטו" - "להפוך הדף במהירות"; נמצא תכופות בפרטיטורה לתזמורת

W

wolno – "וולנו" - (פולנית) "רפוי" או "באיטיות". משמש לעתים רחוקות, אך ידוע בשימוש בקטע "הפיל" (**l'Elephant**) מתוך קרנבל החיות מאת קמיל סן-סנס

Z

zögernd – "צֶגֶרְנֶד" – (גרמנית) מלא ספקות

Zeitmaß – "צאייטמאס" - (גרמנית) מקצב.